

Almanafjen
naturelats wude.

Toro kialest Same kiali puoktetum
Daniel Engelmarkest,
Jockmorden Kyrkoherrast.

Trykketum Stockholmesne
Sam. Numstedten.
1813.

Submelen pakon wittenastemen tsagge lepe mijé kais-
kah naturest nau ko hedningah, kuttéh Submeleb áh
täbda; 1 Thess. 4: 5. Mijen jerbme le sjeunjes, ja
mijé lepe kükas sárranam tate håggast, jukko Subme-
lest le, tan täbdomestwoten tjada, jukko mijen ssne le,
ja mijen wainon puosjomen tjada. Ef. 4: 18. Lane
wuokesne mijé lepe Submelen wassjolatjah, Rom. 5: 10,
kutte epe takka Submelen wiljob, ainat ädtjen ja jerb-
men wiljob paña pargoisne. Col. 1: 21. Mije lepe
tjuolbetum Israelen sebrewuotest, ja wiesobe Submelapta
wåraldesne, tan kükko ko anje lepe jakkon wana Jesus
Christusen nala. Ef. 2: 12, 13. Mije lepe, nau ko
Apostel Paulus tassa lasseta, kükken Submelest, tan kükko
ko epe Christusen warran tjada le Sunji lakká pátam,
juon tjada wassje Submelen ja almatji kaskan koros
matta erit walbetowet, ja rafe ruoptot waddetowet. Ef.
53: 5.

S. 2. O Herra! Mo wálkokeswuot le taiwai kätjes-
stet ja åtsåtet tab wuokeb, juoste To ekewe arkalastem
le tjåutam mo, tab waiwes naturelats wuokeb, juon pi-
ra kullo: "Mon Herra wåsim to, ja wuoidnim to
wålahemen warrasnat, ja jåttim tunji, kåsse todn nau
warrqsnat vålahih, todn kalkah wiesot!" Hesek. 16: 6.
Mon manab tie, o Submelam ja Lådnessejam! tåltwo-
kum kåtat palden, nau ko akt armot tjada tjåutetum,
gårdna ja suorgeneke Tuina, kåtjestest taan mo peistom
wauleb. Wuosete munji tjuowkasnat tan måtetek tjåg-
neleswuoteb, atjab akt åddåstowuni wuolsetemen wuolen

ja waimon mutkemin, åna ånab tåbdet, mab waiweb
 ja olykkob suddo pajas puokta, ja mab mjödeb ja
 surgob tat adna farones heitet To, Herra mijen Jub-
 mel! Jer. 2: 19. Parga, o Herra! taggar mijen pei-
 skon tåbbdemén tjada, akt nannas ajatallemeb jårgelmaï
 kaikai ludne, kuttéh anje åh le jårgelam etjebse, ja
 wadde taiti kuttéh arkalistemát pakti jus låh påtan
 jabmemest elemi, tan pakti åddå famob jakkosne To
 nala, Tödn kaik wåralden Lådnesseje! ja lassete sijen
 ludne sijen awob Herrasne, Nehem. 8: 10, matte ånas
 but sije ådtjoh tåbdet ja aitset, atte kusne suddo åblo,
 tasne ai armo åblo wele ånabut. Rom. 5: 20.

Kässe mon tal sitab åtsåtet miålam wuokeb, ja
 wiesom lakom mo auteb opuoraneje wuokesne, tie mon
 wertib skapmoin To auten, o Herra! tåbdestet atte åbs-
 bå mo wiesom i lam åtja, ko koros hedninglakats miål
 ja tåmåtem. Mon leb kaik tåretam ådtjen ja jerbmen
 lustoit ja tjajit. Rampib mai etjem, atte tåbdib To,
 walla tauk hitib mon To pargoinan. Tit. 1: 16. Mon
 adneisib etjem ammas Jubmeli kaik, wiårotib siji jura
 tan ådnak, ko kässef sames hedning. Tjalmi usto, åda
 tjen usto ja tjåulak wiesom lijen mo paito Jubpieleh;
 tait mon teudnahib, tait mon etfib, ja taiti waddib
 mon waimom wiåron.

§. 3. I tat, kutté stimpelda sjéudnjeden, matta tie-
 fet, maggar wuoke le so pirasken ja käsa sodn manna.
 Man öwisses ja wahdalats le taggar almatjen wuoke!
 ja tauk le taat mijen naturelats wuoken rektes wuoke.
 Walla epe tab aitsa, autela ko jårgelowebe sjéudnjedest

tjuoukass, ja satanen famost Jubmelen kāik, ja jakkon tjuoukes paixana mijen waimoisne. Kitta taan rajai lepe mijen fangelowum suddon sjeudnjedest, jukko mijen sisne le, ja tai pāha famoi famost, juoh sjeudnjedesne pargeh. Mijen tjalmeħ lāħ sjeudnjaseħ, nau atte epe tabde kāinob elemi, ja wele utsebut mijen mattebe etjene famost wuolget tan nala jākseman mijen tħātemeb.

S. 4. Lādnestej je jātta: Mon leb wāralden tjuoukes; tat, kuttet mo tjuorvo, i kalka mannat sjeudnjedesne, walla adnet elemen tjuoukaseb; Joh. 8: 12, 12: 46; ja Johannes wittenasta, atte Jesus le tat sadnes tjuous ħes, mi pajas tjuouka kāikit almatjxit, juoh pāteħ wāraldi. Joh. 1: 9. Widabut jātta Lādnestej je: Mon leb kāino, sadna ja elem. Joh. 14: 6. Mon waddab almatjita ekewen elemeb. Joh. 10: 28; ja Evangelista Johannes tħalgesta: So sisne lei hāgga ja hāgg lei als matji tjuoukes. Joh. 1: 4. Ta'ek Evangelista jātta āfja saijesne: Jesus Christus, Jubmelen Pardne, jukko le pātam wāraldi, le waddam miċċi miċčab tetet, atte wāralb le suddosne; walla atte mijen lepe Jubmelest add-daxx rāgatorum, ja tābdet tab sadnaseb, ja atte mijen lepe tane sadnasesne, nammatum Jesus Christusne Alba Pardnesne, jukko le sadnes Jubmel ja tat ekewen elem. 1 Joh. 5: 19, 20. Taiste sadnaist juoka Evangelista kāikait almatjxit koroq qwekte tākkai, ja jerb-mostalla sijen pira naute: Kuttet Pardneb adna, adna elemeb; kuttet i adna Jubmelen Pardneb, iken elemeb adna. 1 Joh. 5: 12.

S. 5. Tan kükke ko mijen te wiesobe wāraldesne paldelen

galdelen Jesußen, ja epe le puoretemen ja jakkon
pakti åtsam ja ådtjom Susne tjuoukaseb ja elemeb
Jubmelest, ja tan fukke ko Godn i wieso mijen sisne
ja mijen So sisne; tie ärrobe sjeudnjedesne ja jabmemes-
sue, ratketum Jubmelest, ja wassjesne Alde wuost.

§. 6. Taggar wuokesne läh almatjah mären ma-
nah, jåbda ko kaikah hednigah, Ef. 2: 3, kutteh
zeudnohēh pettog Jubmelit, Gal. 4: 8; ja jutte tat na-
turelats almatsh wieso sadnes Jubmelapta wåräldesne,
Ef. 2: 12, ja le tåssjelats, Wises w. K. 13: 1, ja åd-
tjen märrahesne; tie sodn le wassjesne Jubmelen wuost,
mi le jabmen, ja le ai massam wuoigenen miåleb, mi le
hågga ja rafe. Rom. 8: 6, 8. I sodn ai ane wais-
nob tassa, mi wuoignelats, almelats ja Jubmelats le, i
kanna entsek tuosto tab, mi Jubmelen wuoigenasen le.
Tat le ja ärro sunji kaiweswuot, jutte i sodn maitek
taste matte tåbdet. 1 Kor. 2: 14.

§. 7. Mann waiwes i le taak wuoke! Nianat kutte
wuoidna tan muodeb åbbå fåbbofnes? Ah! Läh wall,
kutteh arklastemat pakt, o Jesu! läh tjåutetowum.
O! wai kaikah almatjah, juoi autest Godn jåbb ark-
lastemin leh ulkos njuorkotam warrabt, ja wiårotam
håggabt, lulum warga wålahet To auten nau ko wai-
wes sâjatum suddarah mäiwesne.

O, Herra! råsso stiuseb ja muodeb sijen waimois-
sue, kutteh anje åh tåbde ejebse ja wuokebse, ja ai
matteh To wana, keräsumus Lådnesteje! wiesot hugsoteb-
meh ja wuoloin åseb waldet wåralden tåmåtemesne.

Jeromin, jätta Salomo, tjagnah mijen tan naturez

lats elemi. Wises w. R. 7: 3; ja naute le tat ai tai
kumi, kuttet hddäfist rågatorwéh tan elemi, mi Lubme-
lest le. Atte tjero ja råkkaleje pätet To kåik, o Herra!
Le meretem taiti, kuttit Lodn sitah tuostot ja tålwot. Je-
rem. 31: 9. Tie tallo i werti tan ilmen tjaima molso-
towet tjeromin ja awo waimin. Jak. 4: 9. Ja tat,
jukko i wel To auten, o Jesu! le kädnjelit pestam etjes
ja waiweswuokes paigel, sodn i ai ädtjo kåssel aitset sa-
logwuoteb tatske kädnjelit, juoite tat armolastum pesta
To auten ja To mete tan pådden, ko sodn nikta ikla-
tes kerewuotabt, ja alo párråstowa ja kåikålowa armot
ja walljes puoresjughadusat teuweswuoten mete.

S. 8. Ikka almatjen sisnelats wuoke le naturest ai-
we paha, sjadda tat taak qwelken aiken wårrab taste,
atte sodn ai ulkold, niktemi ja sebri pakti wåraldin,
jukko akten suina le suddosne, 1 Joh. 5: 18, 19. Gal.
1: 4. Kaudnesowa pirastattum lokkö wassjolatjist, juoh
pettokes hälain ädnamalats wuorben pira kåtjeleb tjaje-
tet so ja keset so Lubmelest erit jårgelum waimob wå-
ralden ja alde wuoloi kerewuoti ja keredeswuoti, man-
tjada sodn ain tjågnelubut wuojota etjebz peiskoi.

Jus-eime lam massam tab sadnes tjouukaseb, tie
mije aitsalime pettemeb, ja piåsalime tusan kiålait. Ni-
nat mijen tjalmeh åh matte wuoidnet ja mijen waimob
åh aitsa Es. 44: 18, taan wåralden wuigenen pette-
nub, jukko tjalmetutta ojakkolatji midlait. 2 Kor. 4: 4.
Mije wuoidnebe kaitait åmit akt pettokes peiwen, jukko
nomme mijen midlait, aiwe ko ai taah eßan piådateb
mijen waimob.

§. 9. Nau ko mijे tålwobe esheittene våralden sisa akt waimob, mi qweim rågatum peiskos tsagge le tårek kai^k sadnes woignelsats puoral, ja tan wuooste kisjok kai^k pa-
hai; tie mijे lepe fatte ånebut quodetum mijur midlai
tjajetemiti, wana atte mattet sjeb woostalastet; jutte al-
matjen waimon ussjolmes le paha kitta nuoramuotek.
Sjudn. K. 2: 21. Ja jura taste tat påta, atte mijе etsebe
ja tjåwoekwuotin tuobbelebe tab, mi mijen midlaist pieje-
towa mijen fuonos, ådnamalats ja ådtjelats waimon auti.
Apostel Paulus jätta tan tiet aiwe råkto, atte mijе le-
pe ådtjelatjah, woobdetum suddon wuosai. Rom. 7: 14.

§. 10. O mann muodelatjah läh tah tjadnasah,
juoh ajeteh mijen mannemeb elemen kainon nalne, ja ai
mangela ko armon famo le widnem mijen wainoit!
O, mann lässasan läh tah nådreh, juoi tah ådnama-
latjah ja midlaita likokasah åmeh waiweteh mijen jab-
melats rubmahab, suddon kräppeb ja keseh siälob wuo-
los, nau atte sodn alo ajana kainosnes almai. O,
mann waiwes le taat siälo, Wises w. K. 9: 15, ja
waimoi, kässe tat puolla wainost atte alo ja Koros åd-
tjot woignastet Lubmelesnes ja Lådnestefesnes! Sadnan,
tie åffa mijе råkto tåddeke, man tjågnelit mijе lepe
wojom waiwai; mann famotekmeh mijе lepe tjåutek
etjeme jabmemen famost ja sjeudneden ja helwesen tjad-
nesist, kuttet mijeb fangen adneteh, ja man aptsa tar-
bes tan tiet Christus, mijen Lådnesteje, mij i se.

§. 11. Tan kükke ko almats wieso paldeLEN sebres-
wuoten Jesuſin, i sodn matte kaudnet aktel sadnes år-
rom nuopeb waimoses, jus sodn ai luli aufen manneje

niktemesne äbba våralden tawerist; jutte faike tan wel
nau nommeje awon ja härlogwooten palden wiesomesne
ädtjen studen mete, i sodn tauk matte etjes lute kaitetet
jabmemen muitemeb, jukko tålwota so färten sajesne.
Tat le naturalats, atte almats werti adnet jabmemeb
wårramus wassjolatjenes, tan fukke ko sodn essa ädtjen
ja våralden elemeb, ja adna tab råktes elemenes, mab
jabmem laptia.

§. 12. Äkt taggar tan jårgelef almatjen wuokesne,
le sodn okaudnes atte mattet nikket mabke nannos,
mabke sadnes årrom nuopeb ja awob, jutte alde wassjo-
lats, jabmen, i tuda tassa, atte sodn tan waiwes olyka-
tolats almatjen mangemus wiesom påddita wuorka jål-
la mangotalla pikotet paldejtit käwitas; walla loffok äd-
vamalats suottastallemi muotoi wuolen, juuite tat sjunjea-
tatum almats tan sagga wainota, ko etjes håggab, ja
terewuptin tådda miålgases, pira fakma sodn aktien
taab wassjolatjeb, mab sodn wastaha, ja taiwaimusta
teuva pallost awos niktemen kassan.

§. 13. Ah! Mi waiwes wuoke, atte kaike äk-
net etjebs naute pettetum; atte i kässeb, atte i kusneken
årröt luowes wassjolatjen fluokes pindemest, atte kietet,
jutte mangel ko sodn fukke le pettam, tie wertt almats
mangemusta aines sjaddet alde ädtjolwasen, ikka man
ädnak sodn le wiggam pateret tate wassjolatjest, ja
aktien faike ussjolmaseb so nala.

§. 14. Nuora palen, kässe suottastallemah ja miå-
len sjajanemah lepa mässotakasah, erit wuojeta keppes
signek wuot färt puore ussjolmaseb jabmemen nala.

Walla

Walla ai talloī, kāsse wuoras peimēh albanēh, ja jabs
mem almatjen tjalmi auti tjuodtjadatta etjebs āna ānab
nuolatum, ja kräppen mangas manneje famoh ja tāb-
dem utseteba tai ādnamatats āni niktemi nommemeb;
wuoidna akt Christegas taiwai, ja tjågnet surgoin,
kakte tah wuores ja tjuorotum pādnjekuts stuora āljoit
ātsa pajas ja nikta tah aina pateran kāinob, mab sodn
wel ain adna, nammatum pateret kail taste, mi matz-
kali waddet sunji akt nammos puore ussjolmaseb ejes tak
lakkaneje mygnemen pira, mab sodn i matte karvet.

§. 15. Tab naggetum, taab wall takkatum sāddos-
wuoteb ja arwockwuoteb, jälla wele lakkabut jättetum,
taat sardnoteb stuora keppes signekwuoteb tan järgeleē
almatjen lüdne kättjo wårald aiwe taiwai: Tan wisanen
miälén lädtjen ja siälön famon. Kāsse taggar almat-
se widnem nuokes mattob tappet waimobs Armon kāt-
soje kālest järgelemai, ja matta, ai mangemus wieso-
mes tjalme tramkemesne, pikotet akt keppes miälakwuoz-
ten paktö karrastatum waimob, akta wuokesn taina,
mab Ljalog supuesta Amalekitai konogasen Agagen piraz
I Sam. K. 15: 32, 33; tie plago wårald jättet: Sodn
jami tan wisanen jabmemeb; mutto tan saijat perrill
jättetowet, taat wuolgi waraldest, nau fo akt almat-,
jukko, pettetum miäläistes ja jabmemest, petti etjebs ja
wiggai akt takkatum lädtjen paktö ai mangemus tjala-
me tramkemesne pettet åtjasit, ja taina waddet tjåulat-
wuotases tab mangemus wuordnajes wiårob.

§. 16. Vuli kus taat ila ādnak jättetum? I kus
fårt peiwats aitsem, tatté wårrab, wittenaste tab?

Ja! tat rampo: Godn wiesoi ja jami, nau fo akt wis-
ses, le tat utsemus maino, mi matta waddetowet, tat
neuremus maifolas ådnåres, mi matta tseggetowet akt
almatji, jukko muolga tate aimost, liktetek Jubmelin
Jesusen mijen Lådnestejen tjada. Jutte jus taat nau
muonetum wises ilam akt armolastetum Christegas, juk-
ko muolgedin wåraldest piejai tårwobs ja muodoti Låd-
Hjøbs koros armon ja rektesfårdogwuoten nala Jesus
Christusen auten, tie lei sodn kåbbatjak wiesodin ja jab-
medin pettetowum, tie lei Alde lådtje aiwe Keles, maina
sodn petti tajte, kuttet hiken autoham ja Kudnesne ad-
mam so, ja falskeslaka tjajeti sjen hjeunjetattum wais-
moit tan tåiwomi, atte almats, ai jakkosne pira fatmets
Lenna Jesusen ansemeb, matta juoloin ja jaloswuotain
jabmet, ja eketesne tjuodtjadattet ethebs åigo Låjeswuotines
So auti, jukko le Duobmar wiesoji ja jabmeki paije.

§. 17. Taggar le tat paha sjaddo, taggar tat såla-
gek hedjek, mi sjadda tai gruoptari nala, juoh takka-
tum ja pettokes miålen lådtjen jabmemen autelt wadseh.
Ja kaikah kudnetemen ja autohemen wiçroh, kuttet
puoktetoweh taai nau sagga mainotum wisasi muitola-
sen, lâh koros kåte tseggemeñ abdnasah ojakkon wide-
temai.

§. 18. Elemi le almats meretum ja sjudnetum. Akt
elem, juon mangelt tjuomo jabmem, i matte årrot tat
sadnes ja rektes elem, jutte tat i ane nannoswuoteb
ja staikemeb. Tat naturelats elem, elem ådtjesne, le
tal, fo almats le erit kattjam Jubmelest, akt suddon,
akt maren elem, ja muonetua tan tiet suttin saijin aiz-
les Ljalogesne Jabmem.

§. 19.

§. 19. Tat le likan wårramus ja waiwasumus, atte mab almatss essa ja adna elemen, le taiwaimusta jabmem. Waipe tat waiwes sjeunjetattum almatss tåbdali, atte tai opuoraneji elem, ednen tjåiwest kitta gruoptai, le akt alo auten manneje jabmem, akt ifkates jabment tatté sadnes elemest, ja ai atte tat nau muonetum jabmemi alde wiesom aiken mangemus tjalmi tramkemesne le koros akt signetaf tan jabmemen nahn, mab sodn farones le pira quoddam åbba wiesom palenes; o, koste i sodn tie rattjali pajet tjåutet etjebs akt nau osaloges ja waiwes wuokest, jukko matte fukkebut tatté ånebut färreta so tatté sadnes elemest, kutté le Submelest.

§. 20. Ius almatss etsali koros tab naturalats elemeb, mi susne le kaikasats juttusi kum, tie luli wissast alde wroke utsebut waiwes, ko tat tal le, kässe sodn esa elemeb suddosne, ja tan kåddeje lustoisne ånab, ko tab naturelats elemeb. Niwe taiwai mijie wuoidnebe, atte almatss wuoloin wiårota tab naturelats elemeb suddon elemi, taiwai mijie aitsebe, atte almatjah lkh nais wastam måddoist, atte sije rektañin matteh adnetowef tjågnelit wuolsetowum jermekes juttusi wuollai.

§. 21. Ius mijie tal mannebe widabut tatté kaikasats puoikabattemest mijen naturelats peistom wuoken pira lakkabut åtsåteman mijen sisnjeb wuokeb; o, mab tjappes registereb peisson, pahawoten ja waiwen paiges pieja tie etjeni waimon tåbbo mijen tjalmi auti!

Waimo; mab Submel le walsjem efjes årrom saisjen, tan Ailes wuigenen Tempelen, akt saisjen, kosne Godn sista pikotet etjebs; 2 Kor. 6: 16, — Waimo,

män pira herra nau aines ja karasit räkala; Pakow.
 §. 23: 26. Maggar le tan wooke? Mi litja tan sis
 sive? Wuoike! Almatjil Lädnesteje, mijen waimoi ätsäteje,
 wuokseti mijj mijen sisnjats wuokeb taisne änekes pakovi
 sive: Waimost ulkos manneh pähä ussjolmasah, käde
 dem, horawuot, skekes wiesom, suolatem, were wittenas
 stem, albetem ja slajalokk oraineswuotah. Matth. 15:
 19. Tab ke puoikaldattemeb almatjen waimon paigel
 wadda mijj tat Ailes Tjalog mäddeh ätja sahisne, ja
 kait Jubmelen manai aitsem tjärga Bibelen wittenastes
 men saditeswuokeb, jutte waimo le akt salgek ajek, Jes
 rem. 6: 7, akt karrotum aker, 5 Mos. §. 27: 15—25
 kuunes paha ustvoist ja wastes halitemist, Rom. 6: 12,
 7: 15, akt påito Jubmeli tempel, akt kelasen ja paha
 wuoten pargo saiye. Ps. 5: 10. 140: 4. 10: 7. Pakow.
 §. 1: 16.

§. 22. Taggar wuokest lei ai mo wainio, o Jesu!
 juon mangen Todn tan luke leh wadsam sardnoteke
 Fereswuotain, Kierdiwuotain ja jakkoleswuotain, tasa
 ko mon winak waddib Tunji tab — taat waimo!
 man dig kästi To haggab ja warrab. Ah! ib matte
 ätjalaka, ko skabmoiñ autohet arklastemabt, ib matte
 ätjalaka, än ko tjågnelit mäiwai wuojotum awohet
 Jubmelats wuokestat elset ja late armost, maina Todn
 Inta leh mo ownokaseb feröken adnam, ja naute laka,
 tjålg armost; arklastemest ja puorewuolest kesam mo
 lusat! Jerem. 31: 3. Nau pahan, puotsasen, waiwas
 nen ja ratketum Lusse, ko mon lijeb, si tat aktien äs
 wen ärom munji mattetes pätet To kait — walla tal

kess

festi mo To almen Attjen Duoigenes To lusa, Joh. 6: 44, ja taan kesje famon paktö mattib mon piäset peis-
skob ja wiäket To lusa. Paul. R. 1: 4. Adne kitob!
Todn i kässeli nuokes etsetum Lådnesteje, atte Todn tuob-
belih mo kätinat. Jutte mon tal Lutte leb tuobbelo-
wum, tie Todn kalkah wittast puoktet mo tan rajai,
mi mo tåiwon ja jakkon auti, piejetum le. Fil. 3: 14.
Jutte mo tåiwon raje ja mo waimon aina waino leh
Todn ets, Jesusam, jukko leh paijetowum ädnamest ja
leh jattam keset kaikait, kuttelh läh To, juoite almen
Attjat le Tunji waddam, pajas lusat. Joh. 12: 32.

§. 23. Läh kus makk kaikah almatja Naturest ak-
talakats peiskon wuokesne ja Submelats tjuoukasen ja
elemen tarbosne? Akta lakkai orwuokasah Submelen au-
ten, akta lakkai okerasah ja illo miälakah Alde ja Alde
Pardnen Jesu Christusen wuost? Paits! jätta ets Sub-
mel: sije läh kaikah erit järgelum, ja kaikah orwuokasah;
i le kuppe puoreb takka, i aktak. Ps. 14: 3. Siye läh
kaikah tun hårwastallejäh ja paha nalekeh, Es. 9: 17;
kaiwaseh ja wadna miälakah, Jerem. 10: 8; wastokah
Submelen auten; Tit. 1: 16; tjalmetebmeh, Matth. 15:
14; kaikah tun läh sije suddob takkam, ja sije wadnona
tat hårlogwuot, jukko Submelen auten wuokas le Rom.
3: 23; i le tanne aktak, Apostel Paulus jätta, räktes
fårdog, akt ainaken, i le aktak järbmok, i aktak Subme-
lest loikkob ane; rafen kainob åh tåbda, ja pallo Subme-
lest i le sijen tjalmi autesne. Rom. 3: 10 — 18.

§. 24. Lulib kus jam ai mon, jukko ib le käddam,
ib suolatam, ib ken kässeli takkam ejem mäddokasen
akteki

akteki taiste mæddoist, juoi åtjasah lāh pådwotam etjebse, årrot jábd peistom, jábd suoppates Lubmelen auten, ko tqah lāh? Wastates: jus mon ai ib le takkam taggar suddoist; ikka mo wiesom luli luowes kaik taggar suddokes pargoist; tie mon perrib kordos armohb ja fa-mohb, Herram ja Lädnestejam, Kitet tan autest, atte Todn leh kattem ja warjelam mo. Mo wainio le nau sagga mo situd le nau sagga kissjok pähai, atte ai mon lijeb mattam, mälsotum wuoki wuolen, sjaddet wastemus suddaren. Wagat wuoignelats farrestwoten met leb mon waimosnan mäddam färt budan wuost lagasnat, ja tan pakto ansetam tab farrotemeib, mab Todn suddon paigel leh puodgestam. Jus mon te tal sitalib To auten weddes-stallet mabke widnekeb åtjasí autelen, tie sjaddalib käd-detum rektesfårdogwuotesnan satte ånab suoppates To au-teten, Todn ailesumus, juon auten mijc kaikah lepe adne-tum orainasin; jutte kaik mijen rektesfårdogwuotah lāh nau ko akt tuolwatum piktas Es. 64: 6, Jud. Ep. w. 23. To autesne, Todn kaiken ailesumus! i le kuttet wiesoi rektesfårdog. Ps. 143: 2. Mi le almats, atte sodn luli raines? ja atte sodn luli räktesfårdog, kuttet nisunest rägatum le? Råts, alde ailesi kassan i le ak-tek pakkad fitta, ja almeh åh le rainaseh To auten. Matte ånabu almats, kute le waste ja paha, ja orektes-fårdogwuotab jukka ko tjatsit. Job. 15: 14—16. 4: 12.

§. 25. Mutto i Eus tat te kalka årrot munji man-neken auken jálla widneken, atte mon leb utsebut wið-rostum etjem sudoi, utsebut karoges årrom ja takkam tab alde ustoisne? Wastates: Säddosikt wieset tane ais-men,

mon, thabbaſt tāmātet wāraldesne, ja widnet kudneb
qweim almatjistat, taſſan matta rektok thabbes tapi
harjetallem tunji ſtuor auken ãrrot. Walle tat le ãbs-
hālaka åtja, kāſſe katjalwas le wuoden pira akt suddar-
ren rektesfårdog takkemi Jubmelen auten. Tan pira
jätta Tjalog aiwe tjålgesift, atte armolastemi, juoſ ko-
ros wall Jesus Christusen auketum. Rektesfårdogwuo-
ten tiet ſhadda suddarita, i wekkete maitek faik åigo
rektesfårdogwuoſ ja puorenuot: I tat takka mubbe
almatjeb nagan puorebun, likotakasubun jälla wuokas-
bun Jubmelen auten mubbef; mutto tan sadnes järgele-
men mangelen, tala ko todn Jesusen tjada leh ådtjom
puoretemeb ja suddoi andagas luitemeb Jubmelef Apost.
p. 5: 31; ja jakkon pakti Alde namman nala ſjad-
dam Jubmelen auten rektesfårdogen, tie tat ſjätta
tunji ſtuor auken, matte utſebut todn auteb pouoraneje
wuokesnat leh pådwotam ejebt wäſtes suddoi kum, har-
jetam waimobt pahai, matte utſebut todn leh harjetal-
lam tab kerewuotai mäddoiti, ja matte utſebut todn
leh hugsam ſjälſosat mattob jekatet ådtjat ja warrat
åutjemit suddoi. I kāſſek matte tan nala wuodotowet
mike, i tat utſemus fen, rektaſ Jubmelen armoi; ainat
tat le akt auke mannadin aileswuoten kāinon nalsn,
mi wuorka miſſi ſutte niādab ja pakkaſueb, juoite ai
ai Jubmelen manah wertih aitſet, juoi paktö ſiſe al-
men attjestaſe harjetoweh, wai ådtjollulum albe ailes
wuokeb, Ebr. 12: 10.

§. 27. Tat ãrro jam iſſat sadnes- Todn, o Herra,
mijen Jubmel, leh aktok rektesfårdog Sigr. 18: 1.

walla

walla mon ja miye kaikah akta laka lepe Submel hei-
tenaséh 2 Mos. K. 9: 27. Todn leh aktok ailes Pikod.
K. 15: 4, miye lepe kaikah tun súddob takkam Rom.
3: 23. Miye kaikah lepe akta laka tjajetum ja okullo-
gaséh, Dan. 9: 9, epe le wuočasah esjeste me ussjotetken
mabke puoreb, wel utsebut sítte ja takket tab 2 Kor.
3: 5, ainat Todn aktok wertih pargat mijen sisne, sik-
ke sittemeb sikke wájoh armokes wuokahemat mete. Ti-
lip. 2: 13. Miye kaikah, To laidenien wana, tjajanebe
rektes káinost, ja mannebe pásto palgait. Wises w. K.
5: 6, 7. Miye lepe kaikah naturest littotam jabmemin,
ja laskatallam helvetin. Es. 28: 15. Miye tjajanebe
kaikah nau ko sautsah, Es. 53: 6, ja stimpeldebe nau
ko tjalmetebmeh. Es. 59: 10. Ádna waiwin miye tåba-
debe tab, mi ádnamen náln le, wel utsebut miye mats-
tebe átsáter To ja To radeb. Wises w. K. 9: 16. Miye
lepe kaikah jérbmetemeh ja orektesfárdvogeh Lit. 3: 3,
kaikah tun galenah, kutteh tjajanebe rektes káinost, tan-
tiet atte lepe illo miálakah ja tuomaséh waimosne jak-
ket pakobt. Luk. 24: 25. —

§. 28. Wane jakko le mijen stuoramus súddo, wedde
ja maddo kaik mijen peistomi ja waiwai, ja tat páta-
taste, atte epe aine waimosnane mabke kerestwuoteb
Submeli, mabke wainob Sunji; jutte kosne kerestwuot
le, tasne le ai áskalem, ja taah kábbatjakah aktetum
kásselska takkeh Jakkon árromeb: Ius tal wane jakko
le wedde ja maddo ábba mijen peistomi, tie le ai jakko
Submelen nala tat aina káino mijen sjáutemi, ja mi-
jen armolastemi Jesuksen tiet; jutte jakkon wana i li
matte

matteles Jubmeli likor, ja wast aktetowet Suina, juoste
mije lepe ratketum suddon pakti. Mutto mijе lepe na-
turest i koros jakkon wana Jubmelen nala, walla ai
okaudnaseh etjeni famost sjadbet jakkolatjin. Naute la-
ka lepe mijе erit lappom, ja epe matte tjautetowet, jus
epe tuostotkebe Jesuseb taggaren, ko Godn le mijе sjaddam
Jubmelest, wiseswuoten, rektesfardogwuoten, aileswuoten
ja tjautatallemen.

Alda nala mijе perribe jakket; jutte i le kutteneh
atjasen salogwuot, i ksu atja namma le almen wuolen
waddetum almatjita, man pakti sije matte salogen sjad-
bet, ko koros wall Jesusen namman paktio. Apost. parg.
4: 12. Minat jakko Jesusen namman nala i le akt
pargo etjeni famost; walla tat le, kolkе ets Lädnesteje
jätta, Jubmelen pargo, atte jakkebe tan nala kuttet
Godn saddem le Joh. 6: 29, mab pargob Godn Ailes
Wuoigenen pakti werti mijen ludne algetet, autetet ja
älletet. Naute läh koros tah, kuttet pajeh Jubmelen ja
Jesusen Wuoigeneb tålwot etjebse, ja waddeh sajeb
Alde pargemita, ja sjaddeh Jubmelen manain, ja ai
adtjoh wuoigenen tjada famob jabmetet adtjen ja su-
don pargoit; walla tah kis, kuttet tjuodtjoh Jubmelen
Wuoigenen wuost, kuttet auten manneh wiesot tan ad-
tjelats miälen mete, ja tärretek wåralden wuwigeneb,
jukko parga ojakkon manaisne, wertih håkkanet, Rom.
8: 13, 14.

§. 29. Jus mijе ai nau ko jerbmakah årromeh
perribe jakket, atte akta Jubmel le, jukko le kaika ras-
deje, kailit tietejе, aktok puore, ja rektesfardog, tie i
takka

takka mijeb dauk akt taggar jakko Lubmelen auten rektesfårdogin ja salogen. Akt taggar jakkob adneh ai tah stuoramus skålmað; ja ai áts párel. Jak. 2: 19. Wane jakko, jukko le ajek ja mæddo kaik peiskoi ja waiwai tjuodtjo tan sisne, atte mijje heitebe Jesus Christuseb, ja epe sita nau fo erit lappom suddarah, tjálg armost, alde auketum rektesfårdogwuoten tjada tjáutetowet ja salogen takketowet.

Sadnan, jus mijje rektohlaka Lubmelen auten áfsátebe mijen waimob, maggar wuokest tat lei mijen járgelemen autela; tie aitsebe ja wertibe tábdestet, atte nau fo Paulus játta Judari ja Grekeri pira, le ai mijen waimoi tat Krussi nauletum Christus árrom akt kampstem kedke ja akt kaiweswuot, 1 Kor. 1: 23. Mijje skabmhime Alde lárost ja Alde nammast, akten pa-koin, mijje adnime naturest mijen waimoi sisne karra wassjeb Jeesusen wuoste. O, Jeesusam! tat wuojota siðlom tjágnelit máiwai, atte mon tan fukke, jus ib le miðlan ákto wassjotam Þo, ib likan le halitam Þo ja Þo nammab! Tauf le tal tat mo lässes wane jakkon suddo wasskotum warrat tjada. Ja fo mon skabmoin ussjotab taan mo auteb támátemen nala, tie pajé ikkst árroje stuora armolastemabt sjáttet munji tate stuorab jakkom nanno-stattemi, ja rássot mo ludne tab pakasamus litokes-wuoteb munji wuosetum armot autest, wai mon taste állas jakkon tárwoſne lúlib Paulusin naute jerbmotal-let: Rásse mijje talle Þo warran pakto lepe rektesfårdogin takketum ja Lubmelin likketowum Þo jabmemen tjada, fo ain wassjolatjah leime, te aiwe puorebut mijje warje-

warjelowotjebes hāggain, To hāggan paktö, ko miye tal-
le liktetum lepe! Rom. 5: 9, 10. —

§. 30. Mijen waiwe, mijen famoteswuci wekketet
etjeme tjalmetswuotesnane, taž loččok muodeh ja niā-
dah, juoite miye aitsebe kabbatjak s̄isnjeld ja ulcold;
Kaikah taž perrilulum nagget mijeb Jesusen kāk, wai-
noteman ja åfseman Alda armolastemeb ja wekket. Wal-
la takla kus almats tab? Wuike! Paha, stuokes ja
karrastattum le mijen waimo! Sadnes le mab Jere-
mias jätta: Todn hāsaž s̄ijeb, ja sije åh tåbde tab;
Todn waiweta s̄ijeb, walla sije åh puoraneh, sije niārab
adneh karrasub kedgest, ja åh sita järgelet etjebse, Je-
rem. 5: 3; naute jätta ai Jubmel Hesekiel: Tah ma-
nah kāi lusa mon saddeb to, taat tjajetum Almod, juoh
lāh heilam mo, lāh karrasah ja karrastatum waimo-
sne. Hesek. 2: 3, 4. Epe matte etjeni famost wuoīda-
net mijen waiwen ja mijen peistkon tjågneleswuoteb,
jälla aitset mijen waimon pahawuoteb, jutte mijen s̄jeun-
jed ta tat tjalmetattum, juosne suddo ja taan wåralden
wuoigenes mijeb fangen adneteba, lepa harbmät stu-
rah. Koros To Armo, o Jesu! matta rappat mijen
tjalmiit, kofte miye pâtebe tåbdet mijen tjågneles peistob,
ja tjuorwoteb To tjåutemen pira.

§. 31. Kässe mon tal ussjotab abba almatjen slåk-
ten nala, kofte tat naturest le, nau ko wuoigenen laka
tjalmetemi, puotcessi, skårbmai ja ai suddari ja wadna-
midlaki tjåke, tie ib tåst autoha, atte s̄jen aktetem
wåraldin, s̄jen åse waldem wåralden wuoiesne, utstoi-
sne, wuoisne ja suottastallemesne, tålwota s̄ijeb wele
tjågne-

tjågnelub kattjemi, ja ai wårraben takkeba sjjen osaloges wuokeb, ja ajeteba sjeb, atte åh påte tjäutemen kainon nal, jutte opporaneje almats bruks våraldeb koros wall etjes peistom ja Submelen armon wuost startek miälen mete, mutto i Submelen ussjolmasen mete, jukko le, atte tat kalkali sjåttet sidnahattemen Alde waiwes ja armes wuokesne, ja ai reidon åtset tjäutemebs.

Tate a jatalle mest kaudna akt armolastum Submelen mana natureb ja våraldeb, ikka kofte unalles ja tåssjaneje tat le, likan taggaren, atte tiun kaik, mab Submel le taklam ja kofte Godn le lagetam tab alamatji, wel ain le aiwe puore, Sjudn. K. 1: 31, ja nau puore ko tat mijen wuoken mete kåsseb matta årrot. Akt Submelen mana paigel kaddetowa wele ånabut, ja ånabut atte Submel aho le ja årro rektesfårdog ja ailes kaik pargoines, lagatasines ja kainoines almqstjérum, ikka suddar allasses olykkon i sita jakket So, i åffeldet So nala, ifken lagete tate puorewuotest ja armokeswuotest, mainaSubmel wigga keset so lusas.

O Almats! sita kus todni wele widabut auten mannat peistom, waiwes ja osaloges wuokesnat, wiesof ratketum Submelest, ja ih kus sita waldet waimosac tait muitajattemit, juoh takketoweh tunji puoren?

